

આ પ્રશ્નપત્રમાં 30 પ્રશ્નો અને 8 છપાયેલાં પાનાં છે.

કોડ નં.

Roll No.

A

ભારતીય સંસ્કૃતિ અને વારસો

(223-G)

(પરીક્ષાનો વાર અને તારીખ)

(નિરીક્ષકોની સહી)

2.

1. Candidate must write his/her Roll Number on the first page of the Question Paper.
2. Please check the Question Paper to verify that the total pages and total number of questions contained in the Question Paper are the same as those printed on the top of the first page. Also check to see that the questions are in sequential order.
3. For the objective type of questions, you have to choose any **one** of the four alternatives given in the question, i.e., (A), (B), (C) or (D) and indicate your correct answer in the Answer-Book given to you.
4. All the questions including objective-type questions are to be answered within the allotted time and no separate time limit is fixed for answering objective-type questions.
5. Making any identification mark in the Answer-Book or writing Roll Number anywhere other than the specified places will lead to disqualification of the candidate.
6. Write your Question Paper Code No. 65/S/A/G, Set **A** on the Answer-Book.
7. The Question Paper is bilingual. In case of doubt, the English version should be considered as authentic.

સામાન્ય નિર્દેશ :

1. વિદ્યાર્થી તેનો રોલ નંબર પ્રશ્નપત્રના પહેલા પાને લખે.
2. પહેલાં પ્રશ્નપત્રને ચકાસી લેવું. પ્રશ્નપત્રમાં આપેલાં કુલ પાનાં અને પ્રશ્નોની સંખ્યા એટલી જ છે જેટલી પ્રથમ પાના ઉપર છે તે જોઈ લેવું અને પ્રશ્નો ક્રમવાર છે કે નહીં તે ચકાસી લેવું.
3. બહુવિકલ્પીય પ્રશ્નોના (objective type) વિકલ્પો દા. ત. (A), (B), (C) અને (D) માંથી જે ઉત્તર લખવો હોય તેને આપેલી ઉત્તર પુસ્તિકામાં લખવો.
4. બહુવિકલ્પીય પ્રશ્નોની સાથે બધા પ્રશ્નોના ઉત્તર નિર્ધારિત કરેલા સમયમાં આપવા. બહુવિકલ્પીય પ્રશ્નો માટે અલગથી સમય નહીં આપવામાં આવે.
5. ઉત્તર પુસ્તિકામાં નિર્દેશ કરેલ સ્થાન સિવાય બીજા કોઈ પણ સ્થાને રોલ નંબર તથા અન્ય ચિહ્ન લખવાથી પરીક્ષાર્થીને અયોગ્ય ઠરાવવામાં આવશે.
6. પોતાની ઉત્તર પુસ્તિકા પર પ્રશ્નપત્રની કોડ સંખ્યા 65/S/A/G સેટ **A** લખવી.
7. પ્રશ્નપત્ર બે ભાષામાં છે. કોઈ પણ શંકા નિર્માણ થાય તો અંગ્રેજી ભાષાંતરને પ્રમાણભૂત ગણવું

INDIAN CULTURE AND HERITAGE

ભારતીય સંસ્કૃતિ અને વારસો

(223-G)

Time : 3 Hours]

[Maximum Marks : 100

સમય : 3 કલાક]

[કુલ ગુણ : 100

Note : (i) Attempt **all** questions.

(ii) Question Nos. **1** to **8** are multiple choice questions. Answer to these questions are to be given in the Answer-Book provided to you. No separate time is allotted for attempting these questions.

(iii) Question Nos. **9** to **16** are to be answered in about 25 words.

(iv) Question Nos. **17** to **25** are to be answered in about 40 to 50 words.

(v) Question Nos. **26** to **30** are to be answered in about 150 to 200 words.

સૂચના : (i) બધા પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો.

(ii) પ્રશ્ન ક્રમાંક **1** થી **8** બહુવિકલ્પીય પ્રશ્નો છે. તેના ઉત્તર આપેલી ઉત્તર પુસ્તિકામાં આપવાના છે. આ પ્રશ્નોના જવાબ માટે કોઈ વધારાનો સમય ફાળવવામાં આવ્યો નથી.

(iii) પ્રશ્ન ક્રમાંક **9** થી **16**ના ઉત્તર લગભગ **25** શબ્દોમાં આપવાના છે.

(iv) પ્રશ્ન ક્રમાંક **17** થી **25**ના ઉત્તર **40** થી **50** શબ્દોમાં આપવાના છે.

(v) પ્રશ્ન ક્રમાંક **26** થી **30**ના ઉત્તર **150** થી **200** શબ્દોમાં આપવાના છે.

1. Which among the following temples has been declared as ‘the largest single work of art ever undertaken in India’?

1

(A) Mahabalipuram

(B) Mamallapuram

(C) Kailashnath

(D) Puri

નીચે આપેલા મંદિરોમાંથી કયા મંદિરોને અત્યાર સુધી કલાના સૌથી મોટા એકલ કાર્ય તરીકે જાહેર કરવામાં આવ્યા છે?

(A) મહાબલીપુરમ

(B) મમ્માલપુરમ

(C) કેલાશનાથ

(D) પુરી

2. *Rajatarangini* is written by

- (A) Kalhana (B) Somadeva
(C) Gita Govinda (D) Buddhacharita

1

રાજતરંગિણી ના રચયિતા છે :

- (A) કલ્હણ (B) સોમાદેવ
(C) ગીતગોવિન્દ (D) બુદ્ધચરિત

3. Janya follows the Jain religion. She will be reading her traditional religious text in which language?

1

- (A) Prakrit (B) Pali
(C) Sanskrit (D) Marathi

જાન્યા જૈન ધર્મનું પાલન કરે છે. તે લોકો પોતાના ધાર્મિક ગ્રંથનું વાંચન ભાષામાં કરે છે.

- (A) પ્રાકૃત (B) પાલિ
(C) સંસ્કૃત (D) મરાઠી

4. Which Indian scientist won the Nobel Prize for Physics in 1930?

1

- (A) Dr. Vikram Sarabhai (B) J. C. Bose
(C) C. V. Raman (D) Dr. A. P. J. Abdul Kalam

કયા ભારતીય વૈજ્ઞાનિકને 1930 માં ભૌતિકશાસ્ત્ર માટે નોબેલ પુરસ્કાર મળ્યો હતો?

- (A) ડૉ. વિક્રમ સારાભાઈ (B) જે. સી. બોસ
(C) સી. વી. રામન (D) ડૉ. એ.પી.જે. અબ્દુલ કલામ

5. Select from the following the book compiled by Hamsadeva in the thirteenth century.

1

- (A) *Mrga-pasi-sastra* (B) *Tuzuk-i-Jahangiri*
(C) *Tuzuk-i-Baburi* (D) *Lilavati*

13મી સદીમાં હમ્સાદેવ દ્વારા સંકલિત પુસ્તકને નીચેનામાંથી પસંદ કરો

- (A) મૃગા-પાસી-શાસ્ત્ર (B) તુઝુક-એ-જહાંગીરી
(C) તુઝુક-એ-બાબરી (D) લીલાવતી

6. Identify the British Official who started the Calcutta Madrassa. 1

- (A) Warren Hastings (B) Jonathan Duncan
(C) Lord Macaulay (D) Lord William Bentinck

કલકત્તા મદરસાને શરૂ કરનાર બ્રિટિશ અધિકારી ની ઓળખ કરો

- (A) વારેન હેસ્ટિંગ્સ (B) જોનાથન ડંકન
(C) લૉર્ડ મેકાલે (D) લૉર્ડ વિલિયમ બેન્ટિન્ક

7. “Mahatma Gandhi initiated a campaign against the practice of untouchability” and referred those belonging to the lowest rank of the caste hierarchy as

- (A) Scheduled Tribe (B) Scheduled Caste
(C) Harijans (D) Other Backward Caste 1

મહાત્મા ગાંધીએ અસ્પૃશ્યતાની પ્રથા સામે ઝુંબેશ શરૂ કરી અને જ્ઞાતિ પદાનુક્રમના સૌથી નીચા દરજ્જાના લોકોનો ઉલ્લેખ કર્યો :

- (A) અનુસૂચિત જનજાતિ (B) અનુસૂચિત જાતિ
(C) હરિજન (D) અન્ય પછાત જાતિ

8. Draupadi married five Pandava brothers. This is an example of which type of marriage? 1

- (A) Monogamy (B) Polygyny
(C) Polyandry (D) Exogamy

દ્રૌપદીનું પાંચ પાંડવો સાથેનું લગ્ન કયા પ્રકારના લગ્નનું ઉદાહરણ છે?

- (A) મોનોગેમી (B) પોલીગમી
(C) પોલીએન્ડરી (D) એક્સોગેમી

9. What do you understand by the term ‘Sanskriti’? 2

“સંસ્કૃતિ” શબ્દથી તમે શું સમજો છો?

10. Which two prominent scholars gave a detailed account of Harsha's reign? 2
હર્ષના સામ્રાજ્ય વિશે વિગતવાર માહિતી આપનારા અગ્રણી કયા બે વિદ્વાનો હતા?
11. Explain any *two* points on the development of Persian Literature during Medieval period in India. 2
મધ્યયુગીન સમયગાળા દરમિયાન પર્શિયન સાહિત્યના વિકાસના કોઈપણ બે મુદ્દાઓ સમજાવો.
12. Compare the Sama Veda and the Yajur Veda on any *two* points. 1+1=2
કોઈપણ બે મુદ્દાઓના આધારે સામવેદ અને યજુર્વેદની સરખામણી કરો.
13. What do you know about 'Guru-Shishya parampara'? 2
“ગુરુ-શિષ્ય પરંપરા” વિશે તમે શું જાણો છો?
14. Discuss any *two* features of Muslim Education System. 2
મુસ્લિમ શિક્ષણ પ્રણાલીના કોઈપણ બે લક્ષણો વિશે ચર્ચા કરો.
15. Examine any *two* reasons why Kuchi is famous. 2
કુચી શા માટે પ્રખ્યાત છે? તેનાં કોઈપણ બે કારણો બતાવો.
16. He was known by the name of Dipankara Srijnana. Who was he and why was he famous? Critically examine. 1+1=2
દિપાંકર શ્રીજ્ઞાના ના નામથી કોણ જાણીતા હતા? તે કોણ હતા અને તે શા માટે પ્રખ્યાત હતા? વિવેચનાત્મક રીતે તપાસ કરો.
17. Mention any *four* salient features of culture. 4
સંસ્કૃતિના કોઈપણ મુખ્ય ચાર લક્ષણો નો ઉલ્લેખ કરો.
18. Indian culture reflects the secular character. Explain. 4
ભારતીય સંસ્કૃતિ ધર્મનિરપેક્ષતાને પ્રતિબિંબિત કરે છે. સમજાવો.

19. In Modern period, how did press in India develop into a powerful instrument? Explain. 4
આધુનિક કાળમાં ભારતમાં પ્રેસ એક શક્તિશાળી સાધન તરીકે કેવી રીતે વિકસિત થયું? સમજાવો.
20. Describe the development of Hindi literature and language in Modern period. 4
આધુનિક ભારતમાં હિન્દી સાહિત્ય અને ભાષાના વિકાસ વિશે ચર્ચા કરો.
21. Discuss any *four* common characteristics of socio-religious reforms. 4
સામાજિક-ધાર્મિક સુધારાની કોઈપણ ચાર લાક્ષણિકતાઓ વિશે ચર્ચા કરો.
22. State any *four* features of Gandhara School of Art. 4
ગાંધાર સ્કૂલ ઑફ આર્ટ ની ચાર વિશિષ્ટતાઓ જણાવો.
23. “The first-half of the 19th century is called a period of educational experiments.” Justify this statement with any *four* reasons. 4
“19મી સદીના પૂર્વાર્ધ ને શૈક્ષણિક પ્રયોગોનો સમયગાળો કહેવાય છે.” આ વિધાન માટે કોઈપણ ચાર કારણો આપી ન્યાય આપો.
24. Describe the concept of four Ashrams in Indian Social System. 4
ભારતીય સામાજિક વ્યવસ્થાના ચાર આશ્રમોના ખ્યાલ વિશે ચર્ચા કરો.
25. “Girls are the world’s most squandered gift. They are precious human beings with enormous potential. But across the world, they are generally the last to have their basic needs met and first ones to have their basic rights denied.” Give *four* instances where their rights have been denied. 4
“છોકરીઓ એ વિશ્વની સૌથી વધુ બગાડવામાં આવેલી ભેટ છે. તેઓ પ્રચંડ સંભવિતતા ધરાવતી અમૂલ્ય માનવજાત છે. પરંતુ સમગ્ર વિશ્વમાં તેઓ સામાન્ય રીતે તેમની મૂળભૂત જરૂરિયાતો પૂરી કરવામાં સૌથી છેલ્લી અને તેમનાં મૂળભૂત અધિકારોને નકારવામાં પ્રથમ છે.” ચાર ઉદાહરણો આપો જ્યાં તેમના અધિકારોને નકારવામાં આવ્યા હોય.

- 26.** How did Sufism bring liberal attitude in the religious outlook during Medieval period in India? 8
ભારતીય મધ્યયુગ દરમિયાન ધાર્મિક દષ્ટિકોણમાં સૂફીવાદ કેવી રીતે ઉદાર વલણ લાવ્યું?
- 27.** Write the characteristics of Buddhist philosophy that help us becoming a better human being. 8
બૌદ્ધ ફિલ્સફીની કઈ વિશિષ્ટતાઓ આપણને સારો માનવી બનવામાં મદદ કરે છે? લખો.
- 28.** Shreya, a student of class XII has to write a note on, “Indus Valley Civilization is one of the Bronze Age Civilizations. It’s architecture reflects an urban culture.” Help her to write this note with *eight* points. 8
શ્રેયા બારમાં ધોરણની વિદ્યાર્થીએ એક સવાલનો જવાબ આપવાનો છે. “સિંધુ સભ્યતાની સંસ્કૃતિ કાંસ્યયુગની સંસ્કૃતિ છે. તેનું સ્થાપત્ય શહેરી સંસ્કૃતિને પ્રતિબિંબિત કરે છે.” આઠ મુદ્દાઓ સાથે જવાબ આપવામાં તેની મદદ કરો.
- 29.** Explain any *eight* achievements of Chandrasekhara Venkata Raman. 8
ચંદ્રશેખર વેંકટરમનની કોઈપણ આઠ ઉપલબ્ધિઓ સમજાવો.
- 30.** Mention the cultural relations between the following : 4+4=8
(a) India and Cambodia
(b) India and Indonesia
નીચેના તથ્યોના સાંસ્કૃતિક સંબંધોનો ઉલ્લેખ કરો :
(a) ભારત અને કંબોડિયા
(b) ભારત અને ઈંડોનેશિયા

★ ★ ★

